

Herpesvirus (EHV) infeksjon

Hva er herpesinfeksjon hos hest?

Herpesvirus er et vanlig virus som finnes i hestepopulasjonen i hele verden, det finnes ulike typer herpes virus som kan gi ulike sykdomsbilder, mest vanlig er;

- Luftveisinfeksjoner
- Abort hos hopper
- Neurologiske symptomer (Lammelser)

Primært er herpesvirus et luftveivirus, som gir sykdom i øvre luftveier særlig hos unge hester. Dersom drektige hopper er i kontakt med smitten kan det gi virusabort hos hoppene.

Inkubasjonstiden er mellom 2 og 10 dager.

Symptomene varierer etter hvilken form sykdommen har;

Luftveisinfeksjon:

- Ofte ser en symptomer om høsten når unghester samles til trening, konkurranser eller utstillinger
- Infeksjonen kan forløpe uten noen tydelige sykdomstegn
- Feber
- Nedsatt matlyst
- Hoste
- Neseutflod
- Ved endoskopi sees rødhet og blærer i svelget og småsår nedover i luftrøret
- Vanligvis er hestene friske igjen i løpet av to uker, men sekundære bakterielle infeksjoner kan forekomme

Virusabort hos hopper:

- Ca. 1-4 måneder etter utbrudd av luftveislidelser sees utbrudd av virusabort hos hopper
- Abort er eneste symptom hos hoppene
- Fosteret utstøtes plutselig uten forutgående symptomer
- Etterbyrden kommer ofte ut med føllet
- Fosteret kan virke hovent og har ofte gule slimhinner
- Ved obduksjon sees karakteristiske forandringer i leveren, skjoldbruskkjertelen og milten

Neurologiske symptomer:

- Ustødig gange
- Ukontrollert urinering, urinlekkasje, pga. lammeleser av blæren
- Kan ha feber
- Kan ha nedsatt matlyst
- Halen til en side
- Nedsatt følelse i huden rundt haleroten, nedsatte reflekser i bakparten, kan ha vanskelig for å få av seg avføring
- Hesten snubler, går dårlig, er ukoordinert, vil kanskje ikke gå og kan derfor etterhvert få hevelser i bakbeina
- Kolikksymptomer pga. fylt blære
- I alvorlige tilfeller lammelser i bakparten, hesten legger seg og blir liggende ute av stand til å reise seg, eller sitter uten å kunne reise seg, har ingen følelse i bakparten.
- Huden på bakbeina blir ufølsom
- Trykksår kan utvikles.

Hvordan stilles diagnosen?

Veterinæren kan ofte stille diagnosen ut fra symptomene. Ofte er det flere hester i stallen som er syke på samme tid. Det kan tas ulike prøver for å prøve å verifisere viruset eller man kan ta to blodprøver ved første undersøkelse og så etter 10-14 dager for å sjekke antistoffer i blodet, om hesten har aktiv smitte vil nivået antistoffer gå opp i denne perioden.

Hvordan behandles herpesinfeksjon?

- Vi kan ikke behandle selve virusinfeksjonen, behandling vil være støttebehandling eller behandling av sekundære lidelser som påfølgende bakterieinfeksjoner, sår og lignende
- Hester med luftveissymptomer behandles bare ved sekundær bakteriell infeksjon
- Hopper som har abortert, trenger vanligvis ingen behandling, bør ikke bedekkes på første brunst og kan med fordel få skylt uterus før ny bedekking
- Hester med neurologiske symptomer settes på boks med mye strø og overvåkes nøye, må kanskje ha hjelp både til å få av seg urin og avføring. Behandling av sekundære infeksjoner
- Om hesten får lammelser og er ute av stand til å reise seg, er avliving ofte eneste utvei

Hvordan er fremtidsutsiktene til en hest som har herpesinfeksjon?

- Hester med luftveissymptomer har gode fremtidsutsikter, ofte merker ikke eierne at hesten har vært syk.
- Hopper som aborterer kan som regel bedekkes på nytt uten problemer.
- Hester som får neurologiske symptomer som blir stående på beina, har forholdsvis gode muligheter for å komme seg fullstendig, men det kan gå opptil to år.
- Hester som blir liggende, kan overleve med optimal og ressurskrevende pleie, har dårlige fremtidsutsikter og tidsperspektivet er enda lengre en to år.

Hvordan får hester herpesinfeksjon?

Hestene smittes av viruset ved kontakt med syke hester eller friske smittebærere. Dråpesmitte via luften er vanligste måten smitten overføres fra hest til hest. Det er også mye smitte i abortert foster, etterbyrd og fostervæske som kommer sammen med aborterte foster. Hester kan også smittes indirekte av folk som tar med seg smitte fra en hest til en annen. Det kan skje vi uvaskede hender, klær, skotøy, transportmidler, fôr og utstyr til hester osv. Hestene smittes av viruset gjennom munnen eller nesen, og etter 2-10 dager ser man symptomer.

Hva er risikoen for at din hest får herpeslammelse?

Herpesvirus og sykdom forbundet med viruset forekommer i hestepopulasjonen i hele verden. Sykdommer i øvre luftveier er den vanligste sykdommen, deretter abort hos hopper, mens neurologiske symptomer med lammeleser er mer sjelden.

Hva kan du gjøre for å redusere risikoen for at hesten din får herpeslammelse.

Man kan vaksinere mot EHV-1 og EHV-4, uten at det gir en fullgod dekning, hesten kan likevel bli smittet, men vil i de fleste tilfeller få et mildere sykdomsforløp. Jo flere hester som er vaksinert i en populasjon jo mindre er risikoen for smitte spredning. Man kan ikke garantere at man ikke får den neurologiske formen, og ved kliniske utbrudd har det vist seg at å vaksinere mot herpesvirus kan medføre større risiko for neurologisk sykdom med lammelser, så da skal det ikke vaksineres.

Er hesteherpesviruset farlig for mennesker?

- Nei, hesteviruset smitter ikke til mennesker.

Hvilke tiltak må settes inn på stallen dersom det er mistanke om herpesinfeksjon?

- Ta kontakt med stallen sin veterinær
- Stop all trafikk av hester ut og inn av stallen inntil smittesituasjonen er avklart, er smitte påvist ingen hester inn eller ut før etter 28 dager etter siste tilfelle er friskt
- Hold smittet hest/hester i isolasjon, med kun egne folk som behandler og steller disse hestene
- I samråd med stallens veterinær tas nødvendige prøver av hestene i stallen
- Del gjerne hestene i stallen i mindre grupper om mulig. Hold drektige hopper for seg
- Slipp ikke drektige hopper inn på stallen før smittesituasjonen er under kontroll
- Fjern og destruer alt materiale fra hesteboksene (spon, pellets, etc). vask og desinfiserer lokalene, utstyr, hestetransporter osv.

Herpesvirus er ikke en meldepliktig sykdom som medfører restriksjoner fra Mattilsynet, så det er ekstra viktig at alle som går i stallen tar sykdommen på alvor og følger de restriksjoner og tiltak som stallansvarlig setter opp.

Det er også viktig med åpenhet om eventuell smitte, slik at andre kan ta forhåndsregler og sette inn tiltak som kan redusere sjansen for smitte til andre staller.